

До Конституційного суду України

Борисенка Владислава Олексійовича,

Конституційне подання

Я проходжу службу на посаді

в період з 04.04.2015 року по 18.05.2015 року безпосередньо брав участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення і захисті незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в районі/районах проведення антитерористичної операції. В ході виконання службових обов'язків, куди входить обов'язок виявляти і розкривати діяння, які є злочинами, я стикаюся з питаннями обігу зброї, боєприпасів, вибухових речовин і засобів вибуху ітн., обіг яких регулюється Постановою Верховної Ради України від 17.06.1992 р. № 2471-ХІІ «Про право власності на окремі види майна» та Постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 р. №576 «Про затвердження положення про дозвільну систему». Разом з тим у п. 7 ч. 1 ст. 92 Конституції України зазначено, що право власності регулюється **законом**, про що також вказано і у ч. 2 ст. 178 Цивільного кодексу України. У зв'язку з цим виникла необхідність в офіційному тлумаченні відповідних положень Конституції України та Цивільного кодексу України та Кримінального кодексу України, які є законами, оскільки диспозиція статті 263 Кримінального кодексу України передбачає кримінальну відповідальність за незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, а саме носіння, зберігання, придбання, передача чи збут вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристроїв без передбаченого **законом** дозволу. А оскільки обмеження установлені не законом, а підзаконними нормативно правовими актами, відповідно до статті 93 Закону України "Про Конституційний Суд України" (422/96-ВР) є практична необхідність в офіційному тлумаченні терміну "закон" у зазначених положеннях, оскільки у вузькому розумінні – це означає назву нормативно-правового акту, що встановлює неможливість за відсутності відповідного закону притягати осіб до юридичної відповідальності за відповідні дії, а у широкому – означає законодавство.

Статтею 41 Закону України «Про Конституційний суд України» від 16.10.1996 року встановлено, що суб'єктами права на конституційне подання з питань дачі висновків Конституційним Судом України у випадках, передбачених пунктом 4 статті 13 цього закону є органи державної влади.

Відповідно до п.13 ч. 2 ст. 97 Конституції України 1978 року, визначено, що до виключного відання Верховної Ради України належить ... здійснення законодавчого регулювання відносин власності ..., інших відносин, які потребують законодавчого врегулювання.

Згідно із ч. 4 ст. 13 Закону України від 07.02.1991 р. №697-ХІІ «Про власність», законодавчими актами України може бути встановлено спеціальний порядок набуття права власності громадянами на окремі види майна, а також види майна, ~~що не може перебувати у~~ власності громадян.

Постановою Верховної Ради України від 17.06.1992 р. № 2471-ХІІ «Про право власності на окремі види майна» затверджено «перелік видів майна, що не може перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України» (додаток № 1) та спеціальний порядок набуття права власності громадянами на окремі види майна (додаток № 2). У додаток №1 було включено зброю, боєприпаси, бойова і спеціальна військова техніка, ракетно-космічні комплекси. Вибухові речовини й засоби вибуху. Всі види ракетного палива, а також спеціальні матеріали та обладнання для його виробництва.

Постанови Верховної Ради України за Конституцією України 1978 року визнавались законодавчими актами України. Отже Постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 р. № 2471-ХІІ відповідала вимогам ст. 97 Конституції України 1978 р. та ст. 13 Закону України «Про власність».

Саме в такому правовому полі Постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 р. №576 було затверджено Положення про дозвільну систему, яка й встановлювала порядок видачі дозволів серед іншого й на бойові припаси до неї, холодну зброю, вибухові матеріали і речовини, однак Конституція України 1996 року визначила у п.7 ч.1 ст. 92, що виключно законами України визначається ... правовий режим власності.

Зазначене вище Положення про дозвільну систему, а саме у п.4 визначає, що право на володіння вогнепальною зброєю посадовими особами та громадянами і умови її застосування визначаються в порядку, встановленому законодавством України.

У пункті 9 Положення про дозвільну систему зазначено, що видача дозволів на виготовлення, придбання, зберігання, обліку, охорону, перевезення і використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття підприємств, майстерень і лабораторій здійснюється: (Абзац перший пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 575 (575-2001-п) від 28.05.2001)

на вогнепальну зброю (нарізну воєнних зразків, несучасну стрілецьку, спортивну, навчальну, охолощену, мисливську нарізну і гладкоствольну), бойові припаси до неї, холодну зброю, пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначені патрони, сховища, склади і бази, де вони зберігаються, стрілецькі тири і стрільбища, мисливсько-спортивні стенди, а також підприємства і майстерні по виготовленню і ремонту вогнепальної та холодної зброї, піротехнічні майстерні, пункти вивчення матеріальної частини зброї, спеціальних засобів, правил поводження з ними та їх застосування, магазини, в яких здійснюється продаж зброї та бойових припасів до неї - у порядку, визначеному МВС; { Абзац другий пункту 9 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 256 (256-99-п) від 22.02.99, N 1381 (1381-2000-п) від 01.09.2000, N 1216 (1216-2010-п) від 29.12.2010 }

на вибухові матеріали і речовини, їх перевезення, а також сховища та склади, де вони зберігаються, у порядку, визначеному Держнаглядом разом з МВС; (Абзац третій пункту 9 в редакції Постанови КМ N 575 (575-2001-п) від 28.05.2001)

У відповідності до п. 10 Положення про дозвільну систему, дозволи на виготовлення, зберігання та використання предметів, матеріалів і речовин, відкриття та функціонування підприємств, майстерень і лабораторій, на які поширюється дозвільна система, видаються на ім'я керівників підприємств, установ і організацій, а також громадянам строком на 3 роки.

Дозволи на придбання та перевезення цих предметів, матеріалів і речовин видаються на строк до 3 місяців. (Пункт 10 із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 373 (373-95-п) від 31.05.95, N 575 (575-2001-п) від 28.05.2001)

Відповідно до п. 11. Порядку придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної зброї, бойових припасів до неї, інших предметів і матеріалів,

на які поширюється дозвільна система, у Збройних Силах, інших утворених відповідно до законів України військових формуваннях Держспецзв'язку, а також у митній службі визначається законами, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами, у тому числі Міноборони, МВС, інших центральних органів виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні військові формування Адміністрації Держспецзв'язку, і Держмитслужби.

(Пункт 11 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ N 1326 (1326-99-п) від 21.07.99, в редакції Постанов КМ N 1381 (1381-2000-п) від 01.09.2000, N 1953 (1953-2002-п) від 25.12.2002, із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ N 648 (648-2007-п) від 20.04.2007, N 430 (430-2012-п) від 21.05.2012 }

Відповідно до п.1 Перехідних положень Конституції України, що закони та інші нормативні акти, прийняті до набуття чинності цією Конституцією, є чинними у частині, що не суперечить Конституції України.

20.06.2007 р. у зв'язку з прийняттям Цивільного кодексу України (2003 р.) Закон України від 07.02.1991 р. №697-ХІІ «Про власність» втратив чинність. Отже й втратила чинність норма цього закону (ст.13), яка встановлювала право обмеження «законодавчими актами».

Згідно з ст. ч. 2 ст. 178 Цивільного кодексу України (2003 р.), види об'єктів цивільних прав, перебування яких у цивільному обороті не допускається (об'єкти, вилучені з цивільного обороту), мають бути прямо встановлені у **законі**. Види об'єктів цивільних прав, які можуть належати лише певним учасникам обороту або перебування яких у цивільному обороті допускається за спеціальним дозволом (об'єкти, обмежено оборотоздатні), встановлюються **законом**.

При цьому виходячи з змісту ст. 4 Цивільного кодексу України під терміном «закон» у цьому кодексі розуміється саме **«закони України»**. Отже, у зв'язку з набуттям чинності Конституції України, прийняттям Цивільного кодексу України (2003 р.) втратою чинності Закону України «Про власність» Постанова Верховної Ради України від 17.06.1992 р. № 2471-ХІІ, а також Постанова КМУ від 12.10.1992 року № 576 не можуть як правові акти встановлювати обмеження власності на окреме майно (зброю) оскільки не є «законом».

Враховуючи вищенаведене, та керуючись ст. 8, 9, п. 7 ч. 1 ст. 92 Конституції України, ст. 6, 7 Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод, ст. 8, 9 Кримінально процесуального кодексу України, Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23.02.2006 року, ст. 13, 41 Закону України «Про Конституційний суд України» від 16.10.1996 року, -

ПРОШУ:

1. Надати офіційне тлумачення терміну “закон” у п. 7 ч. 1 ст. 92 Конституції України, ч. 2 ст. 178 Цивільного кодексу України, ст. 263 Кримінального кодексу України у взаємозв'язку з положеннями п. 1, 2 Додатку №1 до Постанови Верховної Ради України від 17.06.1992 р. № 2471-ХІІ «Про право власності на окремі види майна», Постанови Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 р. №576, яким затверджено Положення про дозвільну систему.

В.О. Борисенко